

Waldorfpedagoogika alus- ja põhihariduses

ÕPPEKAVA SIHT

Tahame toetada Eesti ühiskonna arengut waldorfpedagoogika tutvustamise läbi ja rikastada formaalhariduslikku keskkonda.

Pakkuda arengukeskkonda koolikogukonna liikmetele ühiste väärtuste ja koolikultuuri kujundamiseks.

VÄLJUNDID

Kursuse läbinud õppija:

- omab põhiteadmisi waldorfpedagoogika alustest, valdab terminoloogiat;
- omab ülevaadet waldorfpedagoogika filosoofilisest ja ajaloolisest taustast;
- mõistab waldorfpedagoogilise koolikultuuri iseärasusi nagu kollegiaalne juhtimine ja vanemate roll koolielus;
- teab antroposoofia teisi rakendusvaldkondi nagu biodünaamiline põllumajandus, laiendatud meditsiin, orgaaniline arhitektuur jt;
- tunneb lapse arenguetappe ja sellest tulenevaid waldorfpedagoogilisi järeldusi;
- oskab kujundada lapse keskkonda lapse vajadustest lähtuvalt;
- tunneb waldorfpedagoogiliste õppekavade (kool, lasteaed) ülesehituse põhimõtteid;
- omab isiklikku kogemust waldorfpedagoogilistest õppemeetoditest;
- on kogenud erinevate kunstilis-praktiliste tegevuste mõju ja kasvatustlikku tähendust.

MAHT

Õppekava ülesehitus on moodulipõhine, üldmaht 120 tundi, millest auditoorset tööd 80 tundi, kunstilis-praktilisi harjutusi 24 tundi, iseseisevat tööd 16 tundi.

SIHTRÜHM

Koolituskursus on mõeldud täiskasvanutele.

ÕPPEKAVA TEEMAD, KASUTATAVAD MEETODID, KOOLITAJAD

1.moodul „Waldorfpedagoogika põhialused“

ÕPIEESMÄRK

Ülevaate saamine waldorfpedagoogika filosoofilisest ja ajaloolisest taustast ja orienteerumine waldorfpedagoogika põhimõistetes.

Võrdlev ülevaade teistest reformpedagoogilistest vooludest.

Teemad	Meetod, maht	Koolitaja
R.Steiner ja antroposoofia, selle rakendusvaldkonnad.	loeng, arutelu	Küllli Volmer, Ülle Pechter
Waldorfpedagoogika lühiajalugu ja selle kujunemise eeldused.	loeng, arutelu	Küllli Volmer
Waldorfpedagoogika arengulugu	loeng, arutelu	Küllli Volmer

Eestis.		
Reformpedagoogikad (Montessori, Hea Algus, Reggio Emilia jt).	loeng, arutelu	Heli Kudu
Waldorfpedagoogika alused, mõisted ja üldpõhimõtted.	loeng, grupitöö	Külli Volmer

VÄLJUNDID

Tunnevad alternatiivpedagoogikate laiemat konteksti, kujunemislugu, Eestis toimivaid arengutendentse. Orienteeruvad terminoloogias.

KIRJANDUS

- Carlgren, F. Vabaduskasvatus. Tallinn, 1992.
 Kranich, E. M. Vabad waldorfkoolid. Tallinn, 1991.
 Steiner, R. Lapse kasvatamine vaimuteaduse vaatekohast. Tallinn, 2000.
 Steiner, R. Kasvatuskunst: metoodilis-didaktilisi nõuandeid. Tallinn, 1994.
 Steiner, R. Vabaduse filosoofia. PreMark 2007
 Steiner, R. Sissejuhatus antroposoofiasse. Tallinn, 1992
 Õppetöö kujundamiseks waldorf/steinerkoolides 1.-8. kooliaastani. EWKÜ 2000.
 Käis, J. Kooli-raamat. Tartu, 1996
 Käis, J. Isetegevus ja individuaalne tööviis. Tallinn, 1992
 Eisen, F. Koolile pühendatud elu. Tallinn, 1985
 Hirsjärvi, S. Sissejuhatus kasvatusteadusse. Tallinn, 2005
 Pitamic, M. Lapse mängud: Montessori mängud ja tegevused väikelastele. Tallinn, 2010
 Wilenius, R. Inimkesksesse kultuuri. Tallinn 1993
 2.moodul „Lapse areng eelkoolieas“

ÕPIEESMÄRK

Ülevaate saamine lapse arengu waldorfpedagoogilise käsitluse võimalustest erinevates valdkondades

Teemad	Meetod, maht	Koolitaja
Meelteõpetus, laps kui meeleorgan	Loeng, arutelu	Heli Kudu
Lapse vajadused ja arengutingimused	Loeng, arutelu	Heli Kudu
Lapse arengut takistavad tegurid tänapäeval	Juhtumi analüüs, iseseisev töö	Heli Kudu
Kaudne õppimine	Loeng, arutelu	Heli Kudu
Liikumine, tervis, toit	Loeng, praktiline töö	Heli Kudu
Rütmiline elukorraldus	Loeng, praktiline töö, arutelu	Heli Kudu
Mäng ja mänguasjad	Loeng, praktiline töö	Laivi Raamat-Boeke
Kõne areng	Loeng, iseseisev töö	Heli Kudu

VÄLJUNDID

Omab ülevaadet 12 meelest ja nende omavahelistest seostest, väärtustab mängu, liikumist, tervislikku toitumist, märkab lapse vajadusi ja suudab praktilisest korraldada igapäevaelus oma laste soodsat kasvukeskkonda. Suudab analüüsida lapse arengut mõjutavaid keskkonnategureid.

KIRJANDUS

- Calgren, F. 1992 Vabaduskasvatus. Rudolf Steiner pedagoogika. Pilite ja jutustusi rahvusvahelistest waldorfkoolitustest. Tallinn: Eesti Õppekirjanduse Keskus
- Goebel, W., Glöckler, M. 1998 Laps. Meditsiinilis-pedagoogiline nõuandja. Eesti Waldorfkoolide Ühendus
- Gustavson, M. 2004 Laste aeg-laste aed. Alternatiivsed võimalused pedagoogikas. Abimaterjale lasteaiaõpetajale ja lapsevanemale.
- Laxsen, U 2005 Laul, mis leidis sõnad. Mängu kaudu sisemise vabaduseni. AS kirjastus Ilo.
- Lukk, K 1991 Waldorfpedagoogika, I osa Harjumaa Hariduse Arenduskeskus
- Lukk, K 1992 Waldorfpedagoogika II. Koolieelne iga. Harjumaa Hariduse Arenduskeskus
- Platzlaff, R 2003 Tardunud pilk. Televisiooni füsioloogilised mõjud ja lapse areng. Premark
- Steiner, R 1991 2000 Lapse kasvatamine vaimuteaduse vaatekohast. Tallinn: Eesti Antroposoofiline Selts
- Streit, J. 1992 Muinasjutt lapse elus. Tallinn: Eesti Antroposoofilise Seltsi kipjastusgrupp
- Virkkunen, K 1992 Muinasjutt ja muinasjutupildid. Tallinn: Eesti Antroposoofilise Seltsi kirjastusgrupp
- Waldorf-lasteaed. Artikleid lapsekasvatusest esimesel seitsmel eluaastal. 1994 Tallinn: Librarius
3. moodul „Lapse areng põhikoolieas“

ÕPIEESMÄRK

Konkreetsete teadmiste ja oskuste omandamine soodsa kasvukeskkonna kujundamiseks põhikoolieas lapsele.

Teema	Meetod, maht	Koolitaja
Lapse areng põhikoolieas	Loeng, arutelu	Küllli Volmer
Õppekava vastavus ealistele vajadustele, õppekava tasakaal – mõtlemist, tunnet ja tahet puudutavad ained	Loeng, arutelu	Küllli Volmer
Õppemeetodid: pildilis-kirjeldav meetod, kogemuslik õppimine	kogemusõpe	Küllli Volmer
Temperamendiõpetus	Loeng, grupitöö	Küllli Volmer, Marika Nurmsalu
Individaalsus ja sotsiaalsus	Loeng, praktiline töö	Küllli Volmer, Riina Velmet
Klassiõpetaja roll ainetevahelises integratsioonis	Loeng	Marika Nurmsalu
Kirjeldav hindamine	Loeng, arutelu, praktiline töö	Küllli Volmer
Kooli ja kodu koostöö	Juhtumi analüüs	Küllli Volmer, Riina Velmet

VÄLJUNDID

Mõistab kooliealise lapse arengu iseärasusi ja sellest lähtuvaid waldorfõppekava ülesehituse põhimõtteid. Kogeb waldorfkooli õppemeetodeid ja mõju omal nahal. Oskab eristada temperamenditüüpe ja valida sobivat pedagoogilist suhtlemisviisi. Mõistab kooli ja kodu koostöös peituvaid võimalusi lapse toetamiseks.

KIRJANDUS

Glöckler, M., Goebel, W. Laps. Tallinn, 1998.
Koepke, H. Das neuente Lebensjahr. Dornach, 1996.
Lievegoed, B. Lapseea arenguetapid. Tallinn, 1993.
Carlgren, F. Vabaduskasvatus. Tallinn, 1992.
Steiner, R. Das Geheimnis der menschlichen Temperamente. Basel, 1985.
Steiner, R. Laspe kasvatamine vaimuteaduse vaatekohast. Tallinn, 2000.
Scheer-Krüger, G. Das offenbare Geheimnis der Temperamente. Stuttgart, 1992
Lindenberg, C. Waldorfkoolid: Hirmuta õppida, enesedlikult tegutseda. Tallinn, 1993.
Richter, T. Pedagoogiline ülesanne ja õpisihid. Tartu, 1997.
Steiner, R. Kasvatuskunst: metoodilisi ja didaktilisi nõuandeid. Tallinn, 1994.
Õppetöö kujundamiseks waldorf/steinerkoolides 1.-8. kooliaastani. EWKÜ 2000.

4. moodul „Lapse tervishoid“

ÕPIEESMÄRK

Mõista inimese arenguseaduspärasuste järgimise seost tervisega ja oskata ise kujundada laste tervist toetavat keskkonda.

Teema	Meetod	Koolitaja
Elukaar	Loeng, arutelu	Küllli Volmer
Antroposoofilise meditsiini põhiseisukohad	Loeng, arutelu	Ülle Pechter
Lapse arenguperioodid, waldorfpedagoogika mõju füüsilise keha kujunemisele.	Loeng, arutelu	Ülle Pechter
Toitumise tähtsus lapse arengule ja tervisele	Loeng, arutelu	Ülle Pechter, Triin Vissel
Lastehaiguste tähendusest	Loeng, arutelu	Ülle Pechter
Erivajadused – tänapäeva väljakutse	Loeng, arutelu	Anne Daniel-Karlsen

VÄLJUNDID

Mõistab tervist kui tasakaalu ja teab praktilisi võtteid selle loomiseks.

KIRJANDUS

Bott, V. Anthroposophische Medizin. Teil I, II. Heidelberg, 1987.

- Glöckler, M., Goebel, W. Laps. Tallinn, 1998.
 Groh, I., Ruef, M. Erziehung und Unterricht als Präventivmedizin. Dornach, 2002.
 Hauschka, R. Toitumisõpetus. Tallinn, 1993.
 Husemann, F., Wolf, O. Das Bild des Menschen als Grundlage der Heilkunst. Stuttgart, 1974.
 Keller, K. Kuidas tunda inimesi nende välismuse järgi. Tallinn, 1991.
 Kiel-Hinrichen, M., Kirche, R. Wacheln die Zähne, wachelt die Seele. Stuttgart, 2000.
 Steiner, R., Wegman, I. Grundlegendes für eine Erweiterung des heilkunst nach Geisteswissenschaftlichen Erkenntnissen, Arlesheim, 1953.
 Wolf, O. Die naturgemässe Hausapotheke. Stuttgart, 1989.

5. moodul „Kunstilis-praktilised tegevused“

ÕPIEESMÄRK

Kogeda erinevate kunstilis-praktiliste harjutuste mõju ja kasvatustlikku tähendust

Teemad	Meetodid	Koolitajad
maalimine	Loeng, praktilised harjutused	Ivi Gauk
vormijoonistus	Loeng, praktilised harjutused	Marika Nurmsalu
voolimine	Loeng, praktilised harjutused	Marika Nurmsalu
mänguasjade meisterdamine	Loeng, praktiline töö	Laivi Raamat-Boeke
muusika	Loeng, praktilised harjutused	Riina Velmet
kõnekujundus	Loeng, praktilised harjutused	Küllli Volmer
eurütmia	Loeng, praktilised harjutused	Ritsaart Boeke, Kadri Kont
sotsiaalsed mängud	Loeng, praktilised harjutused	Marika Nurmsalu, Külli Volmer
bothmer-võimlemine	Loeng, praktilised harjutused	Marika Nurmsalu
draamaharjutused	Loeng, praktilised harjutused	Küllli Volmer

VÄLJUNDID

Omab praktilist kogemust kunstilis-praktilistes harjutustes ja saab ettekujutuse erinevate kunstilis-praktiliste ainete rollist ja tähendusest waldorfõppekavas, teadvustab eneserefleksiooni uusi võimalusi

KIRJANDUS

- Jünemann, M., Weitemann, F. Der künstlerische Unterricht in der Waldorfschule. Malen und zeichnen. Stuttgart, 1976.
 Kranich, E., M., Jünemann, M., Berthold-Anrae, H., Bühler, E., Schubert, E. Formenzeichnen. Stuttgart, 1985.
 Wyss, A., Bühler, E., Liechti, F., Perrin, R. Lebendiges Denken durch Geometrie. Bern, 1984.
 Clausen, A.-U., Riedel, M. Plastische gestalten für alle Alterstufen Methodisches Arbeitsbuch. Band II. Stuttgart, 1969.
 Sieglösch, M. Eurythmie. Stuttgart, 1990.
 Steiner, R. Eurythmie als sichtbare Musik., GA 229.
 Steiner, R. Eurythmie als sichtbare Sprache. GA 227.
 Steiner, R. Die entstehung und Entwicklung der Eurythmie. Dornach. GA 277a.
 Steiner, R., Steiner von Sivers, M. Methodik und Wesen der Sprachgestaltung.

Steiner, R., Steiner von Sivers, M. Die Kunst der Rezitation und Deklamation.
 Steiner, R., Steiner von Sivers, M. Sprachgestaltung und Dramatische Kunst.
 Wünsch, W. Menchenbildung durch Musik. Der Musikunterricht an der Waldorfschulen. Stuttgart, 1995.
 Kalwa, M. Begegnung mit Musik. Zum Lehrplan des Musikunterrichts an Waldorfschulen. Stuttgart, 1997.
 Vormijoonistamine. EVWKLÜ, 2011

6. moodul „R.Steineri ideed ühiskonna elukorralduseks“

ÕPIEESMÄRK

Mõista R.Steineri ühiskonnauuenduslikke impulsse ja nende mõju hariduselule.

Teema	Meetod	Koolitaja
Ühiskonna kolmikjaotus: majandus-, kultuuri- ja õiguseelu	Loeng, arutelu	Jaanus Rooba
Hariduse koht ühiskonna kolmikjaotuses	Arutelu, grupitöö	Jaanus Rooba
Raha olemus	Loeng, arutelu	Meelis Sügis
Inimene kui sotsiaalne olend	Loeng, arutelu	Jaanus Rooba
Kollegiaalne juhtimine kui meeskonnatöö	Rollimäng, sotsiodraama, loeng	Mati Valgepea
Kunstilis-praktilise või teoreetilise lõputöö kaitsmine	Esitus ja arutelu	õppijad

VÄLJUNDID

Analüüsib ühiskonna hetkeseisu ideaalide valguses. Näeb kollegiaalse juhtimise võimalusi ja ohte.

KIRJANDUS

Steiner, R. Sotsiaalküsimuse põhipunktid kaasaja ja tuleviku eluvajadustes. Tallinn, 2000.
 Steiner, R. Vabaduse filosoofia. Tallinn, 1995.
 Steiner, R. Ühiskonnaorganismi kolmikjaotus. Demokraatia ja sotsialism // Sissejuhatus antroposoofiasse. Tallinn, 1992.

ÕPPEKAVA LÄBIMISE NÕUDED

Kursuste läbimine vähemalt 85 % mahus. Iseseisvate tööde esitamine.
 Kunstilis-praktilise lõputöö esitamine ja osalemine arutelul.